

**GEMEENSCHAPPELIJK
VERSLAG**

CO.DA.S.I.

**Co-funded by
the European Union**

**Hedendaagse dans voor
Duurzaamheid en Inclusie**

DOCUMENT OPGESTELD DOOR
FUNDACJA ROZWOJU TEATRU 'NOWA FALA'
HOTELOKO MOVEMENT MAKERS
COLLECTIVE IN WARSAW

PROJECTCOÖRDINATOR
DAME DE PIC / CIE KARINE PONTIES

DOCUMENT VOORBEREID DOOR
AGATA ŻYCKOWSKA
HERZIEN EN VERTAALD DOOR
KARINA SZUTKO

INHOUD

1

INLEIDING

Over het project, beschrijving en doelstellingen van deze publicatie

2

GESCHIEDENIS EN ALGEMENE RANDVOORWAARDEN

voor hedendaagse dans in Europe

2.1 Hedendaagse dansscene : gezelschappen en bezoek aan dansvoorstellingen

2.2 Publieke en private financiering voor dansgezelschappen in alle landen

3

AANBEVELINGEN

Aanbevelingen voor de ontwikkeling van de CO.DA.S.I. methode om dansgezelschappen en professionals te bekrachtigen

4

BIJLAGEN

5

AANBEVOLEN WERKWIJZEN

in hedendaagse dans voor duurzaamheid en inclusie in alle landen

WIE WE ZIJN

CO.DA.SI. PARTNERS

Hedendaagse dans voor Duurzaamheid en Inclusie

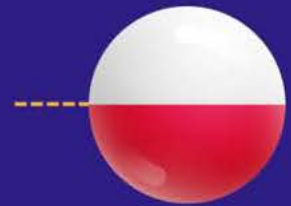
L'ESPACE

Choreografisch centrum gebaseerd op Dance Natural Movement in Palermo [Zappulla DMN Company].

LA GALERIE CHORÉOGRAPHIC

Een internationaal artistiek agentschap en productiebureau in Carcassonne, gespecialiseerd in hedendaagse dans

NOWA FALA

HOTELOKO bewegingmakers collectief in Warschau, werkzaam op het gebied van experimentele choreografie

KULTURA NOVA

Kunsteducatie, productie van culturele inhoud en verbetering van het overheidsbeleid op het gebied van cultuur en jeugd in Novi Sad

DAME DE PIC

Hedendaags dansgezelschap in Brussel [Cie Karine Ponties].

Co-funded by the European Union

Co-funded by
the European Union

Photo: La Galerie Chorégraphique

Photo: Kultura Nova

HOTELOKO movement makers
Photo: Andrzej Winkler

Zappulla DMN Company
Photo: l'espace

Cie Karine Ponties
Photo: Jean-Pierre Surles

1

OVER HET PROJECT

INLEIDING

Beschrijving en doelstellingen van deze publicatie

1. Inleiding

Over het project, beschrijving en doelstellingen van deze publicatie

Het CO.DA.S.I. project (Contemporary Dance for Sustainability and Inclusion) is een stap voorwaarts in de zoektocht naar meer inclusiviteit en duurzaamheid binnen de hedendaagse dans. Het wil een uitwisseling van kennis en aanbevolen werkwijzen creëren om de ontwikkeling van tools tussen Europese landen mogelijk te maken.

Het project is opgebouwd rond twee centrale concepten: inclusiviteit en duurzaamheid. Met inclusiviteit bedoelen we werkwijzen die het mogelijk maken de gemeenschap van mensen die betrokken zijn bij dans te vergroten, waardoor een bredere toegang tot dans wordt aangemoedigd, ongeacht de afkomst of situatie van elk individu, en waardoor een divers publiek mogelijk wordt. Duurzaamheid wordt hier dan weer in brede zin opgevat, rekening houdend met de menselijke aspecten (behoud van de fysieke en mentale bronnen van kunstenaars), economische aspecten en milieuaspecten (respect voor natuurlijke bronnen).

De COVID-19 pandemie heeft de uitdagingen die geassocieerd worden met conventionele formele onderwijsmethoden extra benadrukt en onderstreept de dringende nood aan innovatieve benaderingen op het gebied van danseducatie. De omwenteling die werd veroorzaakt door de wereldwijde gezondheids crisis heeft de traditionele leeromgevingen ontwricht, waardoor pedagogische strategieën opnieuw moeten worden geëvalueerd. Als antwoord op deze dwingende behoefte komt het CO.DA.S.I.-project naar voren als een proactief initiatief dat klaar staat om deze uitdagingen aan te gaan en de standaarden van danseducatie te verhogen.

Het centrale doel van het CO.DA.S.I.-project is de vaardigheid van dansdocenten en professionals vergroten. Dit doel wordt nagestreefd door de implementatie van een inventieve methodologie die gebaseerd is op de choreografische filosofieën van de projectpartners.

Co-funded by
the European Union

Dankzij de uiteenlopende expertise en artistieke visies van deze medewerkers, streeft het project naar een curriculum dat verder rijkt dan de conventionele grenzen van danseducatie.

Deze samenwerking overstijgt de geografische grenzen en brengt verschillende benaderingen en methodologieën samen van Europese partners die actief betrokken zijn bij het project. Het collectieve doel is om hedendaagse dansmethodologieën te versterken door ze te verrijken met nieuwe perspectieven en inzichten. Deze gezamenlijke inspanning wil niet enkel de onmiddellijke uitdagingen van de pandemie aangaan, maar ziet ook een toekomst waarin danseducatie wordt gekenmerkt door innovatie, duurzaamheid en inclusiviteit.

In essentie is het CO.DA.S.I.-project een cruciale stap naar een nieuwe vorm in de wereld van danseducatie, waarbij de veranderende behoeften van zowel docenten als leerlingen worden erkend. Door samenwerking aan te moedigen, verschillende methodologieën te omarmen en innovatie te bevorderen, wil het project de weg vrijmaken voor een veerkrachtigere, duurzamere en inclusievere benadering van hedendaagse danseducatie in de wereld na de pandemie.

Dit rapport wil een inzichtelijk overzicht te geven van de hedendaagse dansscène in vijf Europese landen, namelijk :

België, Frankrijk, Italië, Polen en Servië.

De analyse omvat een uitgebreid onderzoek van het algemene kader van de hedendaagse dans in deze landen en werpt licht op de unieke dynamiek en werkwijzen die de branche vormgeven.

Verder geeft het rapport ook voorbeelden van aanbevolen werkwijzen die al bestaan binnen de dansgemeenschappen van deze landen.

Om het onderwerp te verrijken wordt speciale aandacht besteed aan de CO.DA.S.I.-methode. Deze innovatieve aanpak streeft naar meer duurzaamheid en inclusiviteit in de praktijk, het onderwijs en de verdeling van hedendaagse dans. Tijdens speciale focusgroepdiscussies zijn er aanbevelingen die cruciaal zijn voor de ontwikkeling van de CO.DA.S.I.-methode naar voren gekomen.

**Co-funded by
the European Union**

Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de principes van duurzaamheid en inclusiviteit, en ze dienen als waardevolle inzichten voor de vorm van de toekomst van hedendaagse dansmethodologieën. Terwijl we door het gevarieerde landschap van de dans in Europa reizen, zijn de gezamenlijke inspanningen die in dit rapport worden beschreven gericht op het bevorderen van een levendigere, duurzamere en inclusievere toekomst voor de hedendaagse dans, over de grenzen heen.

De organisaties die het CO.DA.S.I.-project uitvoeren zijn:

Dame de Pic Asbl / cie Karine Ponties / Brussel / België

<https://damedepic.be/en/>

La Galerie Chorégraphique / Carcassonne / Frankrijk

<https://www.facebook.com/lagaleriechoregraphique>

L'ESPACE APS/ASD / Zappulla DMN Company / Palermo / Italië

https://www.lespacepalermo.it/en_index.php

**Fundacja Rozwoju Teatru 'NOWA FALA' / HOTELOKO movement
makers collective / Warschau / Polen**

<http://fundacjarozwojuteatru.pl/en/>

ASSOCIATION KULTURANOVA UDRUZENJE / Novi Sad / Servië

<https://www.kulturanova.org/index.php/en/>

Co-funded by
the European Union

Zappulla DMN Company
Foto: Marta Ankiersztein

Foto: La Galerie Chorégraphique

Cie Karine Ponties
Foto: Jan Skalican

HOTELOKO movement makers
Foto: Andrzej Winkler

Foto: Kultura Nova

2

ALGEMENE
RANDVOORWAARDEN

voor hedendaagse dans in Europa

Co-funded by
the European Union

2. General framework conditions for contemporary dance in Europe

1. Geschiedenis en algemene randvoorwaarden

Dit rapport geeft de situatie van de hedendaagse dans weer, die in vijf Europese landen in kaart werd gebracht: België, Frankrijk, Italië, Polen en Servië. Elk van deze landen heeft een unieke geschiedenis op het gebied van dans en cultuur, een verschillend beleid ten aanzien van deze kunst en verschillende ontwikkelingsmogelijkheden. Er zijn ook gemeenschappelijke kenmerken die de partners met elkaar verbinden. Deze studie biedt inzicht in de hedendaagse dansscène in Europa.

De innovaties in de choreografische taal die de moderne dans tot het einde van de achttiende eeuw bracht, hebben op beslissende wijze bijgedragen aan de verschuiving van het artistieke onderzoek op dit gebied. Ze hebben de weg vrijgemaakt voor de beleving van de hedendaagse dans. Hoewel het moeilijk, en mogelijk zelfs zinloos, is om naar een beginpunt in de hedendaagse dans te zoeken, is het niet onjuist om te veronderstellen dat de Europese avant-gardes van de jaren 20 een sleutelrol hebben gespeeld in het definiëren van de mogelijke toekomstige onderzoekspaden op basis van die uit het verleden. Pas in het naoorlogse tijdperk werden deze paden op een verstandige manier in overweging genomen door choreografen die lessen trokken uit de avant-gardes. Zij werden volwassen en bewust genoeg om deze les om te zetten in de praktijk. Hedendaagse dans zet op deze manier de revolutie verder die door de moderne dans in gang werd gezet, om zo nieuwe manieren van expressie te bevorderen. De doelstellingen van deze nieuwe wegen draaien meer en meer om het loslaten van formaliteiten en regels: er wordt afgestapt van de klassieke en vooral de romantische normen, die zo typisch zijn voor ballet, om de communicatieve directheid van een autonome en vrije dans terug te winnen.

De Europese hedendaagse dansscène is levendiger dan ooit en zit vol met experiment en werkwijzen. Ze draagt een gedachte uit die niet alleen kan worden omgezet in uitstekende esthetische producten, maar vooral in projecten met een politieke en culturele impact.

België

België, een relatief jong land (opgericht in 1830), stond onder grote invloed van buurland Frankrijk. Het academisme van het klassieke ballet (een erfenis van Lodewijk XIV) domineerde lange tijd het podium. In het begin van de 20ste eeuw kwam echter het modernisme in het Westen op, dat losbrak van dit academische aspect. De komst van de Franse choreograaf Maurice Béjart in de jaren 1950 speelde een cruciale rol in het populariseren van (neoklassieke) dans onder een steeds diverser publiek, waaronder mensen die nog nooit een dansvoorstelling hadden bijgewoond. Mudra, de school van Béjart, werd de wieg van de toekomstige generatie. Veel Belgische choreografen die in de jaren 1980 opkwamen, kwamen immers uit deze school. Anne Teresa De Keersmaeker, een iconische figuur in 'de Vlaamse Golf', is een opmerkelijk voorbeeld. Zij richtte later haar eigen school op (P.A.R.T.S.), en trad daarmee in de voetsporen van Mudra.

België is een federale staat die bestaat uit drie taal- en cultuurgemeenschappen: de Franstalige gemeenschap (voorheen de Franse Gemeenschap/huidige Federatie Wallonië-Brussel), de Nederlandstalige gemeenschap en de Duitstalige gemeenschap. Het land heeft een cultuurbeleid dat nu gefederaliseerd is en dat onder verschillende gemeenschapsbeleidslijnen valt. Deze diversiteit maakt een eengemaakt en "nationaal" discours onmogelijk omwille van de uiteenlopende realiteiten. Bepaalde karakteristieke elementen met betrekking tot de status van hedendaagse dans in België en zijn plaats op het internationale toneel kunnen echter worden beklemtoond. De proliferatie van erkende en bekroonde artiesten die al meer dan 40 jaar met succes over de hele wereld toeren, heeft van België een van de belangrijkste centra gemaakt voor choreografische creatie wereldwijd. Dit succes wordt toegeschreven aan de hiervoor genoemde scholen, die generaties Belgische en buitenlandse dansers hebben opgeleid en die een opleiding bieden die bekend is omdat ze open staat voor verschillende technieken

**Co-funded by
the European Union**

Dankzij deze aanpak kan elk individu zijn eigen unieke weg vinden, zonder dat er iets wordt opgedrongen. De enige gedeelde eigenschap in de Belgische creatie is wellicht de vrijheid die ze belichaamt, waardoor ze een scala aan onconventionele vormen kan voorstellen. Elk van deze vormen is uniek en kenmerkt zich door zijn eigenheid en atypische karakter. De opkomst van deze kunstenaars heeft ook een directe link met het multiculturele karakter van België, dat tot stand kwam door verschillende immigratiegolven en intranationale mobiliteit, en dankzij de invloed van Brussel met zijn Europese instellingen. Het Nederlandstalige deel van het land kende de nodige middelen toe, waarvan vooral de kunstenaars van de Vlaamse golf konden genieten (subsidies die bijvoorbeeld niet van tevoren aan een specifiek genre werden toegewezen). Vlaanderen wil immers erg graag een Vlaamse identiteit te ontwikkelen als gevolg van de federalisering van het land. De Vlaamse golf is echter veranderd in een conservatieve extreemrechtse beweging, die inherent minder ontvankelijk is voor hedendaagse creatie en avant-garde, waardoor het toekennen van middelen vandaag minder evident is. Hoewel het Franstalige deel zich over het algemeen aansluit bij het Franse cultuurbeleid, is het wel opmerkelijk (zoals besproken in het rapport) dat er minder danssubsidies werden toegekend aan Waalse artiesten in vergelijking met hun Vlaamse tegenhangers.

**Photo:
Alexander Kabanov**

Co-funded by
the European Union

Frankrijk

Al sinds het einde van de jaren 1970 wordt de vraag naar de duurzame ontwikkeling van de hedendaagse dans en de opname ervan in de Franse samenleving en cultuur gesteld aan professionals in deze sector, alsook aan de staat die in 1978 het Centre National de la Danse Contemporaine in Angers oprichtte. Dit centrum staat onder leiding van de Amerikaanse choreograaf Alwin Nikolais. Het is een plek waar veel opkomende kunstenaars hun eerste werken komen vormen en ontwerpen. In 1981 richtte Jack Lang, minister van Cultuur, het eerste bestuur op dat werd gewijd aan de choreografische kunst van dit ministerie. Hij benoemde Maurice Fleuret tot hoofd ervan. Hij legde toen de basis voor het nationale beleid voor steun aan choreografische creaties, de structurering, de ontwikkeling over het hele nationale grondgebied en de democratisering.

Tussen 1980 en 1984 werden de verschillende theater- en choreografische centra opgericht, waaronder Maison de la Danse in Lyon, Centre Chorégraphique in Montpellier en Théâtre Contemporain de la Danse in Parijs. In 1994 werd het Réseau des Centres de Développement Chorégraphique Nationaux (C.D.C.N.) (Netwerk van Nationale Centra voor Choreografische Ontwikkeling) opgericht. Het Centre National de la Danse in Pantin werd opgericht in 1998 en het Théâtre National de la Danse in Chaillot in Parijs.

De regio Occitanië, waar La Galerie Chorégraphique is gevestigd, is een van de best vertegenwoordigde regio's als het gaat over nationale "historische" instellingen gewijd aan dans, met het Centre Chorégraphique National de Montpellier (1980), Le Festival International Montpellier Danse (1981), het Centre de Développement Chorégraphique National de Toulouse (1995) en het Centre de développement Chorégraphique National d'Uzès (2000).

**Co-funded by
the European Union**

Daarnaast ondersteunt het Ministerie van Cultuur, via haar kredieten die werden gedecentraliseerd naar de regionale directie in Occitanië (Regionale Directie Culturele Zaken), 30 tot 35 dansgezelschappen die in de regio gevestigd zijn, verdeeld over de 13 departementen van de regio Occitanië. Dit gebeurt echter op een zeer onevenwichtige manier ten gunste van de drie meest stedelijke departementen, namelijk Hérault, Gard en Haute-Garonne. Het nationale beleid en dat van de lokale autoriteiten (regio, departement, agglomeratie en stad) ten gunste van de ontwikkeling van de hedendaagse dans valt op op het gebied van representativiteit in de 12 regio's van het grootstedelijk Frankrijk, met uitzondering van Corsica en de overzeese gebieden, die ten minste één C.C.N. (Centre chorégraphique national - Nationaal Choreografisch Centrum) (19 in totaal) en één C.D.C.N. (13 in totaal) hebben en die elk onderdak bieden aan een aanzienlijk aantal gesubsidieerde dansgezelschappen.

**Photo:
Marta Ankiersztejn**

Italië

Het is algemeen bekend dat de belangrijkste plekken voor hedendaags onderzoek in de onmiddellijke naoorlogse periode Europa en de Verenigde Staten waren. Italië kon echter ook zijn eigen weg te gaan en een autonome taal in de hedendaagse dans creëren, zij het met enige vertraging en met moeilijkheden die helaas vandaag de dag nog steeds duidelijk te zien zijn. Op het schiereiland kreeg de hedendaagse dans vooral vorm aan het begin van de jaren 1970 en 1980, en dan vooral dankzij het werk van Anna Sagna en Elsa Piperno. Sagna, actief in Turijn, richtte in 1970 de Bella Hutter Contemporary Dance Group op. Piperno startte twee jaar later in Rome het Professional Centre for Contemporary Dance op. Dit waren de eerste opleidingservaringen, die van fundamenteel belang waren om de basis te leggen voor een transversale lancering van de hedendaagse taal in Italië. Begin 1980 volgde een tweede en opmerkelijk moment van vernieuwing door Carolyn Carlson, een Amerikaanse van origine die was opgeleid bij Alwin Nikolais. Ze kreeg de opdracht om bij La Fenice in Venetië de eerste dans-theater onderzoeksgroep op te richten. De voorstelling *Il Cortile* werd in 1985 geproduceerd en was een primeur op dit gebied. Dankzij Carlson werd een belangrijke generatie hedendaagse dansers gevormd. Zij was niet toevallig ook de directeur van de eerste periode van vier jaar van de pas opgerichte Venice Dance Biennale. Vandaag de dag is de hoofdstad van de regio Veneto erg belangrijk voor de identiteit van hedendaagse dans. De aanwezigheid van Virgilio Sieni, een van de belangrijkste Italiaanse hedendaagse choreografen die momenteel aan het roer staat van de huidige termijn van vier jaar, kon verderbouwen op de belangrijke inbreng van de vorige directeuren. Dit gaat in het bijzonder over de oprichting van de Accademia della Danza door Carlson in 1998 en het Arsenale della Danza in 2008, opgericht door Ismael Ivo en tot op de dag van vandaag een van de belangrijkste opleidingscentra voor hedendaagse dans in Italië.

**Co-funded by
the European Union**

Carolyn Carlson heeft als directeur van La Fenice Theatre and Dance tussen 1981 en 1984 volgende personen opgeleid: Michele Abbondanza - Abbondanza/Bertoni company; Francesca Bertolli - free lance; Roberto Castello - Aldes company; Roberto Cocconi - Arearea company; Raffaella Giordano en Giorgio Rossi - Sosta Palmizi Association. Dit telt als een belangrijke bijdrage aan de Italiaanse hedendaagse dans.

Het NID-Platform van de Nieuwe Italiaanse Dans maakt het mogelijk om een, zij het gedeeltelijke, diagnose te stellen van de gezondheidstoestand van de Italiaanse choreografische kunst. Sinds 2012, het jaar van de eerste editie, stelde het NID-Platform zichzelf voor als een gelegenheid voor constructieve dialoog tussen kunstenaars, gezelschappen en individuen, waarvan de laatsten vaak 'dansmakers' waren aan de ene kant, en, aan de andere kant, operatoren en critici/wetenschappers, zowel Italiaanse als internationale. Het NID-platform is eigenlijk de erfgenaam van het Platform van Italiaanse Hedendaagse Dans, een rondreizende showcase die van 1995 tot 2000 gehouden werd op initiatief van Romaeuropa.

**Photo:
l'espace**

Co-funded by
the European Union

Polen

De geschiedenis van de hedendaagse dans in Polen gaat terug tot de jaren 1920 en 1930. De artistieke activiteiten van Isadora Duncan (1877-1927), een Amerikaanse danseres, hadden een grote invloed op de ontwikkeling van een nieuwe visie op dans. Naast Stefania Dąbrowska waren er nog Poolse artiesten die werden geïnspireerd door haar manier van dansen op het podium of die studeerden aan scholen voor bevrijde dans, zoals Janina Strzembosz, Halina Hulanicka, Janina Mieczysława en Tacjana Wysocka.

1937 was een belangrijk moment in de naoorlogse geschiedenis, want toen richtte de legendarische choreograaf Conrad Drzewiecki het Pools Danstheater - Poznań Ballet / Polski Teatr Tańca - Balet Poznański op. Het Poolse Danstheater was bedoeld als een groep solisten, met opvallende persoonlijkheden van het podium, die stemmingsopwekkende klassiekers vermengden met hedendaagse trends. Op datzelfde moment ontluikte er een revolutie buiten onze westerse grenzen, namelijk Pina Bausch. Na 1987 werden de tradities en de nalatenschap van deze meester met succes op internationale schaal verdergezet door zijn discipel Ewa Wycichowska. Zij nodigde de meest prominente figuren uit in het Poolse Danstheater, waaronder Mats Ek, Ohad Naharin, Yossi Berg en Birgit Cullberg. De vroege jaren 1990 worden door onderzoekers van hedendaagse dans beschouwd als het echte begin van deze kunst in Polen, met aandacht voor inspiraties en connecties met de activiteiten van avant-garde theaterartiesten zoals Tadeusz Kantor, Jerzy Grotowski, Józef Szajna, Wojciech Misiuro en Henryk Tomaszewski. In 1991 werd in Bytom het Silezisch Danstheater/ Śląski Teatr Tańca van Jacek Łumiński opgericht. De lyrische stijl van Łumiński, gecombineerd met de buitengewone fysieke en acrobatische vaardigheden van zijn dansers, verwierf al snel internationale bekendheid en erkenning.

**Co-funded by
the European Union**

Een belangrijk moment in de Poolse hedendaagse danscultuur, dat meer in de richting van experimentele choreografie ging, was Stry Browar in Poznań en het STARY BROWAR/ NOWY TANIEC programma dat daar van 2004 tot 2020 werd ontwikkeld door curator Joanna Leńnierowska. Hier ontstonden enkele van de meest interessante danscreaties. Jonge kunstenaars die hun eerste stappen op het professionele podium zetten, probeerden grote artistieke risico's te nemen en zetten zo de toon voor nieuwe, kritische Poolse danskunst. Vervolgens werden er andere groepen gevormd die tot op de dag van vandaag actief zijn.

Polen, de Republiek Polen (RP), is een eenheidsstaat in Centraal-Europa en maakt deel uit van het Oost-Europese blok. De bestuurlijke indeling omvat zestien regio's. De belangrijkste openbare instelling die zich bezighoudt met hedendaagse dans is het Nationaal Instituut voor Muziek en Dans. Dit instituut beheert meerdere dansgerelateerde programma's, met name het DANCE-programma, dat wordt ondersteund door het Ministerie van Cultuur en Nationaal Erfgoed.

**Photo:
Marta Ankiersztejn**

Co-funded by
the European Union

Servië

At the beginning of the 20th century, a significant figure influencing the development of contemporary dance in Serbia was Maja Magazinović, who drew inspiration from the work of Isadora Duncan, among others. The influences of the 1960s and 1970s Yugoslav artistic scene were characterized by the exploration of body-related issues through various avant-garde forms such as performance art, happenings, neo-avant-garde theater, and theatrical happenings. In XX century dance in Serbia became associated with postmodernism, with postmodern theater serving as a base for contemporary dance in the late 1970s, 1980s, and early 1990s. During this time, the nucleus of contemporary dance took shape within the framework of postmodern theater, including the work of the KPGT group and the Emergency Exit dance theater festival in Subotica. During the 1990s, alternative theater and dance were predominantly programmed only in independent spaces such as the cultural center Rex and the Center for Cultural Decontamination. The term "contemporary dance" came into use especially in the late nineties and early 2000s, when the complex artistic-theoretical-organizational system we call the scene began to form.

Serbia, located in the Western Balkan region, shapes its cultural and artistic landscape through the Ministry of Culture and the civil society sector. In 2023, the independent cultural scene advocated for a minimum allocation of 1 percent of the total budget from the state. Despite contests organized by the Ministry for contemporary dance, the independent cultural scene often does not participate. Contemporary dance tends to be associated with the alternative scene and entities within those systems. The Independent Cultural Scene of Serbia, a significant network comprising over 100 organizations in culture and art, includes more than 15 organizations dedicated to contemporary dance.

**Co-funded by
the European Union**

In the contemporary dance scene in Serbia, two broad-reaching specialized initiatives are active: Station Service for Contemporary Dance, established in 2005 in Belgrade as an independent organization, and the Forum for New Dance, a project within the Serbian National Theatre in Novi Sad, initiated in 2002. Both initiatives gather a significant number of participants and cover a wide range of activities, from educational programs to production. Both Station and Forum operate with a general and long-term goal of introducing, developing, affirming, and promoting contemporary dance in the local context. They share a common strategic collaboration and the absence of explicit ideological or poetic positions. They are main actors since this day.

What contributed to the improvement of contemporary cultural content, and therefore dance, is the title that Novi Sad (the second largest city in Serbia) received for the year 2022 - European Capital of Culture. This opened up new spaces, which is one of the biggest problems in Serbia, spaces where cultural workers can work, produce and perform.

**Photo:
Kultura Nova**

2.1 Hedendaagse dansscene: gezelschappen en bezoek aan dansvoorstellingen in alle landen

Dance companies

In dit rapport stellen we een lijst voor van dansgezelschappen en individuele artiesten die een belangrijke impact hebben op de ontwikkeling van de hedendaagse dans in **België, Frankrijk, Italië, Polen en Servië**. De lijst is vrij uitgebreid, maar mogelijk niet volledig, omdat er steeds nieuwe dansgezelschappen bijkomen, en omdat niet alle gezelschappen aangesloten zijn bij verschillende dansforums. In vele landen bestaan er bovendien nog geen uitgebreide lijsten van dergelijke gezelschappen. We tonen hier de lijst van choreografische gezelschappen die betrokken zijn bij het beleid ter bevordering van duurzaamheid en de inclusie van hedendaagse dans.

België

Dansgezelschappen/artiesten ondersteund door de Franse Gemeenschap (FWB, COCOF) tot november 2023

Cie Thor - Thierry Smits, Cie Mossoux-Bonté, Cie Astragales - Michèle Anne De Mey, Cie Tandem - Michèle Noiret, Cie Dame de Pic - Karine Ponties, Zoo - Thomas Hauert, Nyash - Caroline Cornelis, Cie Parcours - Felicette Chazerand, Rising Horses - Louise Vanneste, Ruda - Ayelen Parolin, Wooshing Machine - Mauro Paccagnella, Niels - Olga de Soto, Transitscape - Sandra Vincent & Pierre Larauza, As Palavras - Claudio Bernardo, Faso Danse Théâtre - Serge Aimé Coulibaly, Mercedes Dassy, Made in Bruxelles - Isabella Soupant, Anton Lachky Company, XL Productions - Maria Clara Villa Lobos, Cie Hirschkuh - Leslie Mannes, Cie No Way Back asbl - Milan Emmanuel, Cie Mala Hierba - Marielle Morales, Cie Gilbert & Stock - Lara Barsacq, LOG - Samuel Lefeuvre & Florencia Demestri, Cie Tant' Amati - Erika Zuenelli,

Co-funded by
the European Union

Cie Tumbleweed - Angela Rabaglio & Micaël Florentz, Cie Abis - Julien Carlier, Cie Mana - Shantala Pepe, Insieme Irreali - Pietro Marullo, Samantha Mavinga, Talaata - Habib Ben Tanfous, Noodik Productions - Kyung-A Ryu, Mr Benoît Nieto Duran, Maïté Alvarez, Garage 29 - Sabina Scarlat, Laura Bachman, Bog'Arts asbl - Hyppolyte Bohouo, Castélie Yalombo Lilonge, Léa Vinette, Monia Montali, Hyppolyte Bohouo, Francesca Saraullo, Jeanne Colin.

Dansgezelschappen/kunstenaars gesteund door de Vlaamse Gemeenschap (Vlaanderen, VGC)

ROSAS, Damaged Goods, Fabuleus, FASO DANSE THEATRE (Serge-Aimé Coulibaly), fieldworks (company), Great Investment (Mette Ingvatsen), Kunst-Werk, ballets C de la B (la geste), Needcompany, Not Standing (A. Vantournout), PEEPING TOM, tout petit, ULTIMA VEZ, VOETVOLK (Sidi Larbi Cherkaoui), kwaad bloed vzw (Ugo Dehaes).

France

Nationale Choreografische Centra met wortels in het traditionele en klassieke ballet, met fulltime administratieve en artistieke teams, inclusief een professionele dansopleiding. Ze worden sinds hun oprichting geleid door dezelfde choreograaf

Malandain Ballet, CCN Biarritz, opgericht in 1998 en sinds de oprichting geleid door Thierry Malandain.

Ballet Preljocaj, CCN Aix-en-Provence, opgericht in 2006 en sinds de oprichting geleid door Angelin Preljocaj.

Gezelschappen die eerder Nationale Choreografische Centra hebben geleid en die hun activiteiten nu verderzetten als onafhankelijke gezelschappen

Maguy Marin Company (leidde CCN Créteil van 1985 tot 1997 + CCN Rieux la Pape van 1998 tot 2006).

Karine Saporta Company (leidde CCN Caen van 1988 tot 2004).

Co-funded by
the European Union

Duurzame onafhankelijke gezelschappen die van het Ministerie van Cultuur de status van geconventioneerde gezelschappen hebben gekregen (overeenkomst van drie jaar) gedurende hun hele reis

Taffanel Company, opgericht in 1980, geleid door Jackie en Denis Taffanel sinds de oprichting.

Fêtes Galantes Company, opgericht in 1993, geleid door Béatrice Massin sinds de oprichting.

Nationale Choreografische Centra gebouwd in achtergestelde stedelijke gebieden die zich richten op bevolkingsgroepen die ver verwijderd zijn van artistiek en cultureel aanbod:

CCNR, CCN Rieux la Pape, opgericht in 1985, geleid door Yuval Pick sinds 2007.

Ballet du Nord CCN Roubaix, opgericht in 1985, geleid door Sylvain Groud sinds 2018.

Onafhankelijke gezelschappen in landelijke gebieden:

Portes Sud Company, opgericht in 1997 in Carcassonne, department Aude, sinds de oprichting geleid door Laurence Wagner.

Pepau Company, opgericht in 2000 door Pedro Pauwels, gevestigd in Montauban, department Haute Garonne.

Italië

Dansgezelschappen/artiesten ondersteund door het Italiaanse Ministerie van Cultuur of die bekend zijn in Italië

Almagesto - Alessandra Fabbri - Ferrara

Aterballetto - Giovanni Ottolini - Reggio Emilia

ARSmovendi - Andrea Cagnetti – Roma

Chorea – Bologna

Compagnia Danza - Francesca Selva – Siena

Compagnia Fabula Saltica - Claudio Ronda & Pia Russo – Rovigo

Compagnia Zappalà Danza - Roberto Zappalà – Catania

Corte Sconta Dance Company - Laura Balis – Milano

Co-funded by
the European Union

Danzaricerca di Daniela Capacci - Daniela Capacci – Roma
Duende Teatro Danza - Enzo Curto- Lecce
Egribiancodanza - Susanna Egri & Raphael Bianco – Torino
In Compagnia - Eugenio De Mello – Bergamo
Insania Dance Company - Simona Ficosecco – Ancona
Keos Dance Company - Stefano Puccinelli – Viareggio
m.a.ì.s. - Chiara Girolomini - Chiara Girolomini – Rimini
Naturalis Labor - Quinto Vicentino
Renato Greco Ballet - Maria Teresa Dal Medico – Roma
Sistemi Dinamici Altamente Instabili – Rome
Spellbound Dance Company- Mauro Astolfi – Roma
Sosta Palmizi Association in Cortona, under the direction of Michele Abbondanza, Francesca Bertolli, Roberto Cocconi and Roberto Castello

Polen

Die zijn de gezelschappen die tot op de dag van vandaag bestaan en die overheidsinstellingen zijn die gefinancierd worden uit overheidsmiddelen

Polish Dance Theatre / Polski Teatr Tańca, opgericht 1973 door Conrad Drzewiecki, sinds 2016 wordt het theater geleid door Iwona Pasińska. In 2018 veranderde het ensemble zijn naam in Polish Dance Theatre, en sinds 2021 heeft het zijn eigen locatie/zaal.

Kielce Dance Theatre / Kielecki Teatr Tańca in Kielce, een van de institutionele danstheaters in Polen. Het theater werd opgericht in 1995 en vanaf 1998 gezamenlijk gerund door Elżbieta Pańtak en Grzegorz Pańtak (vanaf 2004 een gemeentelijke culturele instelling).

Lublin Dance Theatre / Lubelski Teatra Tańca in Lublin, opgericht in 2001 door Hanna Strzemiecka, samen met Anna Żak, Ryszard Kalinowski, en Wojciech Kapron, gevestigd in het Lublin Cultural Center (een gemeentelijke culturele instelling), met artistieke leiding sinds 2006 onder Ryszard Kalinowski.

Co-funded by
the European Union

The Bytom Dance and Movement Theatre ROZBARK / Bytomski Teatr Tańca I Ruchu ROZBARK is sinds 2014 actief in Bytom en wordt momenteel geleid door Anna Piotrowska (openbare instelling).

The Krakow Choreographic Center / Krakowskie Centrum Choreograficzne, onderdeel van het Cultureel Centrum Nowa Huta (gemeentelijke culturele instelling sinds 2014).

Niet-gouvernementele organisaties, collectieven en onafhankelijke artiesten

De drijvende kracht achter de Poolse hedendaagse dans van de afgelopen jaren zijn artiesten zoals Weronika Pelczyńska, Iza Szostak, Ramona Nagabczyńska, Maria Stokłosa, Izabela Chlewińska, Karolina Kraczkowska, Natalia Oniśk, Aleksandra Osowicz, Aleksandra Borys – dansers die verbonden zijn aan het artistieke collectief Centrum w Ruchu in Warschau. Andere groepen zijn:

Het in Warschau gevestigde B'cause Dance Company geleid door Bartek Woszczyński (niet-gouvernementele organisatie - B'Cause Foundation)

Dada von Bzdülów Theatre, opgericht in 1992 door Leszek Bzdyl en Katarzyna Chmielewska (association Teatr Dada von Bzdülów)

Krakow Dance Theatre / Krakowski Teatr Tańca in Krakow, die sinds 2008 als vereniging opereert. Van 1996 tot 2008 functioneerde het onder de naam BOSO Group als een informele hedendaagse dansgroep, geïnitieerd door Eryk Makohon.

Olsztyn Dance Theatre/Olsztyński Teatr Tańca (niet-gouvernementele organisatie - ARToffNIA Dance and Art Foundation), Teatr Nowszy (niet-gouvernementele organisatie – Nowszy Theatre Foundation), Teatr Komuna Warszawa (vereniging), DZIKISTYL COMPANY – theatre opgericht door Wioleta Fiuk en Patryk Gacki (niet-gouvernementele organisatie - Dziki Styl Foundation).

